

ความเป็นไปได้ในการควบคุมผู้กระทำความผิด โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) The Possibility of Using Electronic Monitoring Devices to Supervise Offenders in the Eastern Economic Corridor (EEC)

จอมเดช ตริเมฆ¹

วันรับ: 30 เมษายน 2565 วันแก้ไข: 9 พฤษภาคม 2565 ยอมรับ: 24 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อนำเสนอต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน เป็นการศึกษาวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 2 ท่าน รวม 8 ท่าน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญาวิทยา และกฎหมายกับกระบวนการยุติธรรม กลุ่มที่ 2 ผู้มีความรู้ความเข้าใจ

¹ ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต

ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด กลุ่มที่ 3 ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยแรงงานและเคยถูกควบคุมโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) และกลุ่มที่ 4 ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) ทั้งหมด 1,240 ตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มประเทศที่มีแนวคิดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และ สิงคโปร์ ทางเลือกของการลงโทษเรียกว่า “มาตรการลงโทษระดับกลาง” (Intermediate Punishment) ซึ่งเป็นมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดที่อยู่ กึ่งกลางระหว่างการจำคุกปกติและการคุมประพฤติ โดยผู้กระทำผิด จะถูกคุมประพฤติอย่างเข้มงวด กว่าปกติเพราะถือว่ามีโทษอยู่ แต่โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดจะเป็นโทษที่ไม่รุนแรงเหมือนการจำคุก โดยมีลักษณะการลงโทษเช่น การทำงานบริการเพื่อสังคม (Community Service) มาตรการควบคุมสอดส่องแบบเข้ม หรือการคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Supervision Probation) การติดเครื่องมือติดตามตัว (Electronic Monitoring) การควบคุมตัวในที่พักอาศัย (Home Incarceration/ House Arrest) การคุมขังหรือจำกัดบริเวณผู้ต้องโทษใน ความผิดไม่ร้ายแรงไว้ในสถานที่ซึ่งไม่ใช่เรือนจำ (House Arrest with Electronic Monitoring) และศูนย์ควบคุมในชุมชน (Residential community correction) เป็นต้น ผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อนโยบายกรณีรัฐจะใช้การควบคุมผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย (ยาบ้าเฮโรอีนและยาเสพติดอื่นน้อยกว่า 20 กรัม) โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และให้มีการจ้างงานตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำตามปกติ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 44.11 หรือ 547 คน เห็นด้วยต่อนโยบายดังกล่าว แบ่งออกเป็นเห็นด้วยอย่างยิ่ง 130 คน และ เห็นด้วย 417 คน โดยมีประชาชนจำนวน 448 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 36.13 ของผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นด้วยต่อนโยบายดังกล่าว และมีประชาชนจำนวนร้อยละ 19.76 เท่านั้น (245 คน) ที่ไม่เห็นด้วยต่อนโยบาย แบ่งออกเป็นไม่เห็นด้วย 172 คน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 73 คน สำหรับแนวทางในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน มีข้อเสนอทั้งสิ้น 4 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่

1 ผู้กระทำผิดไม่ต้องเข้าเรือนจำ โดยให้ศาลสั่งให้ผู้กระทำผิดจำคุกในสถานที่อื่น คือให้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งแนวทางนี้จะต้องมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา และกฎกระทรวง แนวทางที่ 2 ให้ผู้กระทำผิดที่รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของโทษที่ได้รับ ออกไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแทนการจำคุกโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) แนวทางนี้สามารถกระทำได้ง่ายกว่าแนวทางที่ 1 เนื่องจากไม่ต้องมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา โดยกระทำได้เพียงเสนอให้กระทรวงยุติธรรมแก้ไข “กฎกระทรวง กำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังจำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหาจำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุก ตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. 2552” สำหรับข้อจำกัดที่เป็นภาระต่อเจ้าของกิจการโรงงานเท่านั้น แนวทางที่ 3 สนับสนุนโครงการนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ ตามที่ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ (นาร์อง) ที่เรือนจำชั่วคราวบ้านบึงถ่อ จังหวัดชลบุรี ไปแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 และแนวทางที่ 4 การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานแบบไปเข้าเย็นกลับ โดยมีข้อเสนอให้สามารถเพิ่มจำนวนผู้คุมต่อผู้ต้องขังออกไปทำงานแบบไปเข้าเย็นกลับจากเดิมที่ใช้ผู้คุม 1 คนต่อผู้ต้องขัง 20 คน เป็นผู้คุม 1 ต่อผู้ต้องขัง 50 คนโดยให้ผู้ต้องขังติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ระหว่างทำงานเพื่อป้องกันการหลบหนี

คำสำคัญ: กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, กระบวนการยุติธรรมทางเลือก, เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว, ยาเสพติด

Abstract

This research aimed: 1) to investigate best practices, problems, and hindrance related to the redirecting of offenders from the justice system applied by other countries, 2) to explore public attitudes towards the use of electronic monitoring devices to propose approaches and, 3) to propose suggestive approaches for the supervision of offenders using electronic monitoring devices in the EEC to the Ministry of Justice and the Ministry of Labor. This qualitative research applied mixed methods including document research and in-depth interviews with eight key informants divided into four groups (two informants each) including those well knowledgeable about criminology (Group 1), those knowledgeable about rehabilitation (Group 2), drug offenders of working age supervised using electronic monitoring devices (Group 3), and business/ industrial entrepreneurs in the Eastern Economic Corridor or EEC (Group 4). The research collected data from 1,240 samples available from three provinces: Chonburi, Rayong, and Chachoengsao.

The result revealed that the United States, England, Australia, and Singapore had best practices. The countries were found to apply an alternative punishment known as “intermediate punishment.” This form of punishment which is a mixture of imprisonment and probation is more strictly but less harsh than imprisonment. Through intermediate punishment, offenders were found to be supervised through their community services under the supervisory measures including intensive supervision probation, the use of electronic monitoring devices, home incarnation or house arrest, house arrest with electronic monitoring, residential community correction, etc. The analysis of the quantitative data revealed that the 574 samples in the EEC or 44.11% agreed with the application of electronic monitoring devices to the supervision of drug offenders who were drug addicts and dealers (possessing heroine or other drugs of less than 20 grams) and the employment of drug offenders with minimum wage.

The 574 samples' results were divided into 'Mostly agree (130 samples) and "Agree" (417 samples). In addition, 448 samples or 36.13% expressed no opinions towards the policy. 245 samples or 19.76% disagreed with the policy: "Disagree" (172 samples) and "Mostly disagree" (73 samples). The research recommended four approaches of the supervision of defenders using the electronic monitoring system: 1) having offenders to work in industrial factories instead of being imprisoned (the amendment of the Thai Criminal Code and ministerial regulations should be carried out if this approach is implemented), 2) having offenders completing at least one-third imprisonment period wear electronic monitoring devices; this approach required no amendments of the Thai Criminal Code but the proposition to the Ministry of Justice to amend the Ministerial Regulations on Designation of Other Places as Prisons for the Supervision of Offenders or the Imprisonment of Persons Pursuant to Final Judgment B.E. 2552 (2009) specially for limitations burdening factory owners , 3) carrying on the Correction Industrial Estate Project as piloted in Ban Bueng Temporary Prison, Chonburi, in November 2020, and 4) organizing a one-day working program where imprisoned persons would be allowed to leave for work in the morning and come back in the late afternoon; in this approach more offenders wearing electronic monitoring devices for escape prevention could be allowed to work out of the prison, and one prison custody official normally supervising 20 offenders could supervise up 50 offenders.

Key words: Criminal Justice, Diversion Programmes, Eastern Economic Corridor, Electronic Monitoring, Narcotics

1. บทนำ

จากรายงานสถิติผู้ต้องขังทั่วประเทศข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2563 พบว่ามีจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งสิ้น 314,080 คน และจากจำนวนดังกล่าวพบว่ามีนักโทษเด็ดขาดในความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดมากถึง 251,824 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.17 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (กรมราชทัณฑ์, 2563) ผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำความผิดรายย่อยตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด พ.ศ.2560 มาตรา 66 (จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้หรือมีน้ำหนักสุทธิ เกินปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา 15 วรรค3 แต่ไม่ถึง 20 กรัม มีโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 400,000 –5,000,000 บาท) และมาตรา 64 (ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้หรือมีน้ำหนักสุทธิ ไม่เกินปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา 15 วรรค 3 แต่ไม่ถึง 20 กรัม มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 –200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) (กองควบคุมวัตถุเสพติด, 2564) ซึ่งพลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา อธิบดีรัฐมนตรีนับว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ให้คำนิยามบุคคลกลุ่มนี้ว่าแรงงานอาชญากรรมยาเสพติด โดยกล่าวว่า “ปัจจุบันทั่วโลกเห็นตรงกันว่าโทษจำคุกไม่ใช่ทางออก เพราะไม่สามารถกล่อมเกลานักโทษคดียาเสพติดได้ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดกว่า 2 แสนคน ไม่ใช่หนักคำร้ายใหญ่แต่เป็นแรงงานอาชญากรรมยาเสพติด” (กรุงเทพธุรกิจ, 2557)

เนื่องด้วยเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความต้องการแรงงานกว่า 2 ล้านคนในปี พ.ศ. 2564 (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดเห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจำแนกผู้กระทำผิดคดียาเสพติดที่อยู่ในวัยแรงงานและศาลสั่งให้จำคุกฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองตามมาตรา 66 และ 67 ให้สามารถเลือกรับโทษได้ คือ รับโทษตามปกติ หรือ สมัครใจทำงานเป็นแรงงานอุตสาหกรรม ณ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยกรมราชทัณฑ์สนับสนุนค่าอาหาร 49 บาทต่อคนต่อวันตามปกติ ให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในการควบคุม ได้รับค่าจ้างในอัตราครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และนำมาซึ่งวัตถุประสงค์ในงานวิจัยฉบับนี้คือ

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ
- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อนำเสนอต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน

2. ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยฉบับนี้จะศึกษาถึงทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีตีตรา ที่กล่าวถึงปัญหาของการนำผู้กระทำผิดเล็กน้อยเข้าสู่เรือนจำ และจะทำการศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อแรกดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีตีตรา Labeling Theories

หลักคิดของทฤษฎีตีตรามีมุมมองต่อพฤติกรรมอาชญากรรมแตกต่างจากทฤษฎีอาชญาวิทยาทั่วไป เนื่องจากไม่ได้มองหรือศึกษาที่ตัวอาชญากรหรือพฤติกรรมอาชญากรรมโดยตรง แต่มุ่งประเด็นไปศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปฏิกิริยาหรือการโต้ตอบของสังคม ซึ่งหมายความรวมถึงประชาชนและเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรมในสังคม ที่มีต่อตัวบุคคลที่กระทำผิดหรือพฤติกรรมผิดกฎหมายนั้น แล้วนำมาวิเคราะห์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคล กล่าวคือมีอิทธิพลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และวิเคราะห์ปฏิกิริยาของสังคมว่ามีผลต่อพฤติกรรมของผู้กระทำผิดอย่างไร จะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ แนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีตีตราได้รับอิทธิพลมาจากหลักการพื้นฐานของทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์โดยสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ได้ถูกใช้ในกระบวนการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้โดยมีหลักการพื้นฐานว่าบุคคลจะสร้างหรือมีความสำนึกหรือให้ความหมาย

แก่ตนเอง (Individual's Identify and Self-concept) ต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ใด เฉพาะในกระบวนการติดต่อสื่อสารในสังคมเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากบทความของนักสังคมศาสตร์แนวนี้ต่างก็ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนของความหมายที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวของบุคคล โดยผ่านทางภาษาพูด กริยาท่าทาง และสัญญาณต่างๆ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์

หนังสือของนักอาชญาวิทยาที่ชื่อว่า ฮาเวิร์ด เบคเกอร์ เรื่อง “คนนอกสังคม: Outsiders” (Becker, 1963) ได้นำเสนอวิธีการและกระบวนการโต้ตอบของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้อย่างละเอียด และเบคเกอร์ได้เรียกบุคคลที่ถูกตีตราทางสังคมว่าเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอาชีพหรือถาวร (Career Deviance) เบคเกอร์ได้กล่าวถึงวิธีการที่สังคมให้คำนิยามและวิธีการโต้ตอบต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้ว่า

“ขั้นตอนสำคัญที่สุดในการบวนการสร้างรูปแบบที่มั่นคงของพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมคือประสบการณ์จากการที่ถูกจับกุมและถูกสังคมกล่าวหาว่าเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน การที่บุคคลจะเข้ามาอยู่ในขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลอื่นในสังคมกระทำต่อเขา... การถูกจับกุมและถูกประณามว่าเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน จะมีผลสำคัญภายหลังต่อการที่บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและการสร้างความรู้สึกรู้สึกหรือความสำนึกว่าเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน”

(Becker, 1963)

เบคเกอร์ได้นำหลักการปฏิสัมพันธ์โดยสัญลักษณ์มาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า เกิดจากปฏิกริยาโต้ตอบของคนในสังคม กล่าวคือกลุ่มคนในสังคมได้สร้างพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อทำให้พฤติกรรมที่แตกต่างไปจากค่านิยมหรือบรรทัดฐานสังคม เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน และได้นำหลักเกณฑ์นี้ไปใช้ตีตรากับบุคคลบางประเภท ทำให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นคนนอกสังคม (Outsiders) เช่นเดียวกันกับการจับกุมผู้กระทำความผิดรายย่อยเข้าสู่เรือนจำ ซึ่งส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้เมื่อพ้นโทษ

แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิด ออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจากการดำเนินงานในต่างประเทศ โดยได้ทำการคัดเลือกมาทั้งสิ้น 4 ประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และ สิงคโปร์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีทางเลือกของการลงโทษเรียกว่า “มาตรการลงโทษระดับกลาง” (Intermediate Punishment) ซึ่งเป็นมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการจำคุกปกติและการคุมประพฤติ โดยผู้กระทำผิดจะถูกคุมประพฤติอย่างเข้มงวดกว่าปกติเพราะถือว่ายังมีโทษอยู่แต่โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดจะเป็นโทษที่ไม่รุนแรงเหมือนการจำคุก (ซัสวาลย์ สงวนพันธุ์, 2560) โดยมีลักษณะการลงโทษเช่น การทำงานบริการเพื่อสังคม (Community Service), มาตรการควบคุมสอดส่องแบบเข้มหรือการคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Supervision Probation) ได้แก่ การต้องเข้าพบเจ้าหน้าที่บ่อยมากขึ้น การรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่สามสิบครั้งต่อเดือน (Morris & Tonry, 1990) การควบคุมตัวในที่พักอาศัย (Home Incarceration/House Arrest) (Johnson, 1989), การคุมขังหรือจำกัดบริเวณผู้ต้องโทษใน ความผิดไม่ร้ายแรงไว้ในสถานที่ซึ่งไม่ใช้เรือนจำ (House Arrest with Electronic Monitoring) และศูนย์ควบคุมในชุมชน (Residential community correction) การติดเครื่องมือติดตามตัว (Electronic Monitoring) เป็นต้น (American Probation and Parole Association, 1989)

ประเทศอังกฤษ มีรูปแบบการลงโทษทางเลือกที่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศได้แก่ การควบคุมและสั่งให้ฝึกอบรม (Detention and training order) ซึ่งเป็นมาตรการในการกักขังผู้กระทำผิดที่มีความผิดที่มีอายุระหว่าง 12- 17 ปีซึ่งได้กระทำ ความผิดที่อาจลงโทษจำคุกได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ, การคุมขังในสถานที่ที่กระทรวงมหาดไทย (Home Office) กำหนดเช่น ในสถานที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือคุมขังในบ้านของผู้ถูกคุมขังเอง, คำสั่งให้ฟื้นฟูในชุมชน (Community Rehabilitation Order) เป็นต้น (มนสิชา บุณนาค และ อุทัย อาทิวช, 2556) นอกจากนี้ยังมีการประกาศกฎหมาย The Crime and Disorder

Act 1998 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีอำนาจเตือนผู้กระทำความผิด แทนการส่งฟ้องคดีต่อศาล โดยนำแนวคิดในเรื่องการประนอมข้อพิพาทระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดตามแนวทางกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ และได้รับผลสำเร็จจากการใช้วิธีการดังกล่าวเพราะผู้เสียหาย และผู้กระทำความผิดมีความพึงพอใจกับวิธีการที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำ ความผิดแทนที่จะเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิด และเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายมีส่วนร่วมมากขึ้น (Goold & Young, 1999)

ประเทศออสเตรเลีย ได้มีการนำหลักกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาบัญญัติไว้เป็น กฎหมายเพื่อนำมาใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการ สูงสุด หรือศาลยุติธรรม โดยมีการออกพระราชบัญญัติอาชญากรรม (ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์) ค.ศ. 2004 กฎหมายฉบับนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ใช้วิธียุติธรรมเชิงสมานฉันท์ได้กับคดีเกือบทุก ประเภท ตั้งแต่คดีไม่ร้ายแรงจนถึงคดีร้ายแรงที่สามารถรับโทษจำคุกได้ถึง 14 ปี รวมทั้งคดีทางเพศ (ยศวันต์ บริบูรณ์ธนา, 2553) ดังนั้น ผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติอาชญากรรม (ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์) ค.ศ. 2004 จึงมีทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ โดยเป็นผู้กระทำผิดที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และสามารถใช่วิธีการยุติธรรมเชิง สมานฉันท์ได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ขั้นตอนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นวิธีการเบี่ยงเบนคดีก่อนถึงศาลสำหรับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคดีมายังวิธีการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์คือ ผู้กระทำผิด และเหยื่อต้องมีอายุ 10 ปีขึ้นไป และทั้งสองฝ่ายต้องยินยอมเข้าร่วม และผู้กระทำผิดต้องยอมรับผิดขอต่อการกระทำผิด (Accepting Responsibility for Offences) ผู้ประสานการไกล่เกลี่ยนั้นจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ บุคคลธรรมดา หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ต้องได้รับการแต่งตั้งจาก “Chief Executive” ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (Australian Institute of Health and Welfare, 2013)

ประเทศสิงคโปร์ มีจุดเด่นอย่างมากในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีพระราชบัญญัติ The Children and Young Persons Act 2001 ส่งเสริมให้มีมาตรการเบี่ยงเบน (Diversion) คดีเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยได้มีการนำเอากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยวิธี

การประชุมกลุ่มครอบครัวมาใช้แก้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยการดำเนินการประชุม จะมีการอภิปรายถึงการกระทำของเด็กและเยาวชน ความน่าละอายที่จะนำมาสู่ครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวรวมทั้งการให้เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดได้ตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย และพร้อมที่จะสำนึกผิด และยอมชดใช้เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย (ปพนธีร์ ธีระพันธ์, 2562) โดยในขณะเดียวกันผู้เสียหายก็ยินยอมที่จะให้อภัย โดยการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนนั้นได้แก้ไขข้อผิดพลาดและกลับตนเป็นคนดีเพื่อกลับคืนสู่สังคมโดยเร็ว การดำเนินการดังกล่าวสามารถช่วยลดขั้นตอนของการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนไปได้อย่างมาก ในประเทศสิงคโปร์จะมี หน่วยงานที่เรียกว่า Inter Ministry on Young Crime (IMYC) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กระตุ้นและ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ในการแก้ไขปัญหาของเด็ก และส่งเสริมให้มีการ แก้ไขฟื้นฟูเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการศึกษาวิจัยโปรแกรมต่าง ๆ ที่สมควรจะนำมาใช้ กับเด็กที่กระทำผิด เมื่อคดีได้ถูกเบี่ยงเบนออกไปจากศาลเด็กและเยาวชนทำให้ปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลเด็กและเยาวชนลดลง (Saibaba, 2012) การใช้อุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) กับผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่ศาลเป็นผู้มีอำนาจกำหนดโดยมุ่งใช้กับเยาวชนที่กระทำผิดร้ายแรงหรือเยาวชนที่ละเมิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่ห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew) หลายครั้ง โดยทั่วไปแล้วศาลจะกำหนดระยะเวลาการติดอุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) อยู่ที่ประมาณ 4-6 เดือน การใช้อุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ประกอบกับเงื่อนไขห้ามออกนอกสถานที่ ได้รับการปฏิบัติควบคู่ไปกับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ (Alexander, 2014)

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ได้แก่ การค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) ใช้การวิจัยเชิงเอกสาร โดยการศึกษา วิเคราะห์ รวมถึงกรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด แนวทาง ปัจจัยสู่ความสำเร็จหรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการหันเหผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเชิงเอกสารปรากฏไว้ในส่วนผ่านมา

2) การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยทำการคัดเลือกประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากจากสูตรหาขนาดตัวอย่าง (Cochran, 1977) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้กระทำผิดคดียาเสพติดในวัยแรงงาน ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ศึกษาความเป็นไปได้ในการควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยจะทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ EEC โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากร ประกอบด้วยประชากรจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ EEC ได้แก่ 1) จังหวัดชลบุรี 2) จังหวัดระยอง และ 3) จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เข้ามาติดต่อเข้ารับบริการสถานีตำรวจในพื้นที่ โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องอาชญากรรมโดยตรง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากจากสูตรหาขนาดตัวอย่างเมื่อไม่ทราบค่าของประชากรและมีประชากรจำนวนมาก (Cochran, 1977) โดยมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

เมื่อ	n	คือ จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ
	P	คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่มกำหนดให้เป็น 50% จากประชากรทั้งหมด
	Z	คือ ระดับความมั่นใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96

d คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้มีค่าเท่ากับ .05

$$\text{แทนค่า } 384 = (.50)(1-.50)(1.96)^2 (.05)^2$$

ดังนั้นประชากรแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนตัวอย่างที่ต้องการจำนวน 384 ตัวอย่าง ต่อหนึ่งกลุ่มประชากร เพื่อลดความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงปรับขนาดตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 420 ตัวอย่างต่อหนึ่งกลุ่มประชากร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะต้องทำการเก็บแบบสอบถามจากทั้งสองกลุ่มประชากรจำนวนทั้งสิ้น 1,260 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดตามกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้ให้คำตอบโดยตรง (Face to Face Interview) โดยได้มีการขอเอกสารหนังสือรับรองโครงการวิจัย (Certificate of Approval) โดยสำนักงานจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต มีการลงพื้นที่วิจัยภาคสนาม โดยการเก็บข้อมูลจาก สถานีตำรวจภูธร ทั้งหมด 6 แห่ง แบ่งเป็นระดับอำเภอ 3 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี สถานีตำรวจภูธรเมืองฉะเชิงเทรา และสถานีตำรวจภูธรเมืองระยอง ระดับตำบล 3 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรบางละมุง สถานีตำรวจภูธรบางปะกง และสถานีตำรวจภูธรปลวกแดง และมีการลงพื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ กรมคุมประพฤติ และโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหารและพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ใช้สถิติพรรณนา โดยแปลผลจาก เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ EEC ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดระยอง ใช้สถิติอนุมาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ T-Test , F-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ EEC ต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีสมมติฐาน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระดับความรู้เกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การเก็บข้อมูลเชิงเชิงคุณภาพ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) นำเสนอรูปแบบในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ภายหลังจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเสร็จสิ้น โดยผู้วิจัยจะนำผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญด้วย

3.4 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยอาศัยความเชี่ยวชาญของตัวนักวิจัยเอง และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ผ่านการแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลที่ให้ข้อมูลในลำดับก่อนหน้า โดยคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 2 ท่าน รวม 8 ท่าน คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญาวิทยา, กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยแรงงานและเคยถูกควบคุมโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM)

กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ประกอบการหรือผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการทำวิจัย รวมถึงผู้วิจัยได้อาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมของผู้วิจัยเองในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนใน

การวิเคราะห์ คือ ถอดเทปบันทึกเสียง บันทึกข้อมูล อ่านบทวนข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยจะทำการถอดเทปและบันทึกข้อความที่เกี่ยวข้องของผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละรายในภาพรวมจนกระทั่งสามารถจับประเด็นหลัก พร้อมทั้งจัดหมวดหมู่ นำประเด็นหลักที่ได้มาจัดกลุ่มของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมโยงกับการศึกษา ขยายความเชื่อมโยงโดยตีความและหาความหมายเพื่อหาคำอธิบายกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นสาระหลักของผลการวิเคราะห์ และตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ทัศนคติของประชาชนต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณทั้งหมด 1,260 ตัวอย่าง ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 จังหวัดในเดือนกันยายน พ.ศ. 2563 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 20 ฉบับที่มีได้พักอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยจะไม่นำแบบสอบถามชุดดังกล่าวมาประมวลผล ส่งผลให้คงเหลือการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมด 1,240 ตัวอย่าง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงโดยแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 770 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 และเพศหญิงจำนวน 470 คนคิดเป็นร้อยละ 37.90 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 20 – 29 จำนวนมากที่สุดโดยมีจำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 35.32 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 30 – 39 ปีจำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 23.95 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุมากกว่า 60 ปีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 3.39 ผู้ตอบแบบสอบถามจบการ

ศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดโดยมีจำนวน 395 คน คิดเป็นร้อยละ 31.85 ตามมาด้วยผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือ เทียบเท่ามีจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 25.56 ตามมาด้วยผู้จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./หรือ เทียบเท่าจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 14.27 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 439 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 ตามมาด้วยพนักงานเอกชนจำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 19.92 ตามมาด้วยเจ้าของธุรกิจหรืออาชีพอิสระ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 13.39 ตามมาด้วย ผู้ใช้แรงงานจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 ตามลำดับ มีช่วงรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มากที่สุดจำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45 รองลงมามีช่วงรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 30.24 ตามมาด้วยผู้มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 13.87 ตามลำดับ โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 31 คน และไม่มีรายได้จำนวน 97 คน

ผู้ให้ข้อมูลมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับทัศนคติต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ในส่วนความคิดเห็นต่อนโยบายของประชาชน กรณีรัฐจะใช้การควบคุมผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย (ยาบ้าเฮโรอีนและยาเสพติดอื่นที่มีปริมาณน้อยกว่า 20 กรัม) โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และให้มีการจ้างงานตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำตามปกติพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 44.11 หรือ 547 คน เห็นด้วยต่อนโยบายดังกล่าว แบ่งออกเป็นเห็นด้วยอย่างยิ่ง 130 คน และ เห็นด้วย 417 คน โดยมีประชาชนจำนวน 448 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 36.13 ของผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นด้วยต่อนโยบายดังกล่าว และมีประชาชนจำนวนร้อยละ 19.76 เท่านั้น (245 คน) ที่ไม่เห็นด้วยต่อนโยบาย แบ่งออกเป็นผู้ไม่เห็นด้วย 172 คน และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 73 คน

ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ EEC ต่อการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จำแนกตามเพศพบว่า เพศชายและเพศหญิงมี

ระดับทัศนคติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายเห็นด้วยกับควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) สำหรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยแทนโทษจำคุกมากกว่าเพศหญิง มีความเป็นไปได้ว่าผู้หญิงจะรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยต่อการควบคุมผู้กระทำผิดในลักษณะดังกล่าวมากกว่าเพศชาย และผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กับทัศนคติต่อการควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ Pearson พบว่า ค่า Significant level มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ($0.000 < 0.05$) นั่นคือระดับความรู้กับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กัน โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วพบว่ามีค่า 0.497 ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ หากผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำผิดมาก จะเห็นด้วยต่อการควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานงานวิจัย

4.2 แนวทางในการควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อเสนอต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับหลักการให้งานทำกับผู้กระทำผิดเพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมเสียมากกว่าการควบคุมตัวในเรือนจำ อย่างไรก็ตามรูปแบบและแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะมีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 ผู้กระทำผิดไม่ต้องเข้าเรือนจำ ศาลสามารถพิพากษาให้ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดติดตามพ.ร.บ.ยาเสพติด พ.ศ.2560 มาตรา 66 วรรค 1 “ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึง 20 กรัม” และมาตรา 67 “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมี

จำนวนหน่วยการใช้หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึง 20 กรัม” ซึ่งเดิมมีโทษจำคุก หากมีข้อเสนอมให้ศาลสามารถพิพากษาให้มีการควบคุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวในโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ในระหว่างถูกลงโทษโดยไม่ต้องเข้าสู่เรือนจำ จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายนั้นคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 โดยแก้ไขเพิ่มเติมว่า (ตัวหนังสือเอียง)

“มาตรา 89/2 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เมื่อพนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายจำคุกร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้จำคุกผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามที่ระบุไว้ในหมายศาลที่ออกตามคำพิพากษานั้น หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไป หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือผู้ซึ่งจำหน่วยหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึง 20 กรัม โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้...ให้จำคุกไว้ในสถานที่อื่น”

โดยในการควบคุมวิธีการจำคุกวิธีนี้ ให้ใช้ร่วมกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขต พ.ศ.2556 (จำคุกโดยกำหนดอาณาเขต) นอกจากนี้จะต้องมีการแก้ไข “กฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังจำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหากำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. 2552” ซึ่งมีข้อจำกัดอันเป็นภาระกับผู้ประกอบการโรงงาน เช่น จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของตัวผู้ต้องขัง (ข้อ 7) ต้องมีการแยกผู้ต้องขังตามความเหมาะสม (ข้อ 8) ต้องจัดทำทะเบียนและสมุดประจำตัวผู้ถูกขัง (ข้อ 9) ต้องจัดเวรยามรักษาการณ์เพื่อควบคุมผู้ดูแลผู้ถูกขังตลอดเวลาที่อยู่ในสถานที่ขัง (ข้อ 13) รวมถึงจะต้องห้ามมิให้ผู้ถูกขังครอบครองสิ่งของเช่น เงิน เครื่องมือสื่อสาร วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งที่ใช้ในการก่อเหตุร้าย รวมถึงยารักษาโรค (ข้อ 17) ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะต้องมีการแก้ไข ก่อนที่จะนำนโยบายดังกล่าวไปใช้ เพื่อให้ไม่ให้เป็นภาระต่อเจ้าของกิจการโรงงาน รวมถึงรัฐจะต้องมีข้อเสนอบางประการ เช่น มาตรการการลดหย่อนภาษีสำหรับนายจ้างในการจ้างงานเชิงสังคม เป็นต้น

แนวทางที่ 2 ผู้กระทำผิดรับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม แนวทางนี้สามารถกระทำได้ง่ายกว่าแนวทางที่ 1 เนื่องจากไม่ต้องมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยกระทำได้เพียงเสนอให้กระทรวงยุติธรรมแก้ไข “กฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังจำคุก หรือความคุมผู้ต้องหาจำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. 2552” สำหรับข้อจำกัดที่เป็นภาระต่อเจ้าของกิจการโรงงานเท่านั้น ก็สามารถกำหนดนโยบายเพื่อเชิญชวนผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการได้แต่อย่างไรก็ตามจะต้องประกาศให้โรงงานเป็นที่คุมขังอื่นในกฎหมายเสียก่อน ต้องมีขั้นตอนที่ครบถ้วนพร้อมทั้งกฎหมายรับรองการทำงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจ และควรจะต้องเสนอโครงการต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ เป็นโครงการพิเศษ โดยให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้เสนอและต้องให้รัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติ โดยภายหลังจากการอนุมัติโครงการเรียบร้อยแล้ว กระทรวงยุติธรรม ควรที่จะพินหาผู้ประกอบการโรงงานเพื่อเชิญชวนเข้าสู่โครงการนำร่อง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นและพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในอนาคตต่อไป

แนวทางที่ 3 สारต่อโครงการนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ ตามที่ได้มีการการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ (นำร่อง) ที่เรือนจำชั่วคราวบ้านบึงถือ จังหวัดชลบุรี ไปแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 โดยเสนอให้มีการสารต่อโครงการดังกล่าว เนื่องจากเป็นโครงการที่ดี รวมถึงเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณในการลงทุนสูง จึงอยากให้เป็นโครงการระยะยาวที่สร้างรายได้ทั้งต่อกระทรวงยุติธรรมและต่อตัวผู้ต้องขังได้จริง และเสนอให้มีการขยายการลงทุนไปยังเขตพื้นที่เรือนจำอื่นที่มีความพร้อม ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ สิ่งที่น่ากังวลที่สุดในระบบการเมืองที่ไม่มั่นคง คือหากมีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรี โครงการที่ผ่านมาแล้วจะเป็นโครงการที่ดีเพียงใด กลับไม่ได้รับการสารต่อหลายครั้งเกิดจากปัญหาของที่มาของตัวรัฐมนตรีที่มาจากฝ่ายการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงกันข้ามกัน ซึ่งเป็นข้อกังวลที่ไม่อยากให้เกิดขึ้นกับโครงการดังกล่าวนี้

แนวทางที่ 4 การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานแบบไปเข้าเย็นกลับ แนวทางดังกล่าวนี้มีการดำเนินการอยู่เดิมเป็นปกติ แต่มีข้อติดขัดบางประการในระเบียบกฎกระทรวง ซึ่งตามกฎระเบียบเดิมผู้ต้องขังจะต้องเป็นผู้ได้รับโทษมาแล้ว 1 ใน 3 ถึงจะสามารถเข้าหลักเกณฑ์การขอพักโทษ ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า

- 1) เสนอให้ควรรลดเกณฑ์การพักโทษกรณีผู้ต้องขังออกไปทำงานในโรงงาน
- 2) เสนอให้การพักโทษเป็นกรณีพิเศษ ต้องไปทำงานที่โรงงาน โดยการใส่กำไล EM จนครบกำหนดโทษ เพื่อลดเวลาการจำคุกในเรือนจำ
- 3) เสนอให้ผู้ประกอบการโรงงานเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- 4) เสนอให้การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานสามารถเพิ่มจำนวนผู้ต้องขัง เป็น 1 ต่อ 50 ได้ แต่ต้องใส่กำไล EM ในรูปแบบคลื่นสั้น โดยเจ้าหน้าที่เรือนจำสามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังที่นำออกไปทำงานได้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อนโยบายกรณีรัฐจะใช้การควบคุมผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย (ยาบ้าเฮโรอีนและยาเสพติดอื่นน้อยกว่า 20 กรัม) โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และให้มีการจ้างงานตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำตามปกติ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 44.11 เห็นด้วยต่อนโยบายดังกล่าว ส่วนในด้านแนวทางการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่เห็นควรเสนอต่อกระทรวงยุติธรรม และกระทรวงแรงงาน มีข้อเสนอทั้งสิ้น 4 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้กระทำความผิดไม่ต้องเข้าเรือนจำ โดยให้ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดจำคุกในสถานที่ยื่นคือให้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม แนวทางที่ 2 ให้ผู้กระทำความผิดที่รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของโทษที่ได้รับ ออกไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแทนการจำคุกโดยใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) แนวทางที่ 3 สานต่อโครงการนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ ตามที่ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ (นำร่อง) ที่เรือนจำชั่วคราวบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ไปแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 และแนวทางที่ 4 การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับ โดยมีข้อเสนอให้สามารถเพิ่มจำนวนผู้คุมต่อผู้ต้องขังออกไปทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับจากเดิมที่ใช้ผู้คุม 1 คนต่อผู้ต้องขัง 20 คน เป็นผู้คุม 1 ต่อผู้ต้องขัง 50 คนโดยให้ผู้ต้องขังติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ระหว่างทำงานเพื่อป้องกันการหลบหนี

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์ (2563). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ กรุงเทพมหานคร (2557). ไพปบูลย์เผยแพร่ไทยเป็นศูนย์กลางยาเสพติดอาเซียน. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/623885>
- กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2564) บทลงโทษยาเสพติดให้โทษในประเภท 1. สืบค้นจาก <https://mnfda.fda.moph.go.th/narcotic/?p=4840>
- ัชชวาลย์ สวงนพันธ์. (2560). มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา : ศึกษาเงื่อนไขการห้ามเหตุดีในชั้นก่อนฟ้อง. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- ปพนธีร์ วีรพันธ์. (2562). กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน ในสิงคโปร์ : ข้อสังเกตเปรียบเทียบกับประเทศไทย (ตอนที่ 1). วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น. 3(1),176-191.
- มนลธิชา บุนนาค และอุทัย อาทิวะช. (2556) การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- ยศวันต์ บริบูรณ์ธนา. (2553). ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่มีต่อผู้เสียหายและผู้กระทำความผิด. กรมคุมประพฤติ: กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี รองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. สืบค้นจาก <https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/untitled%20folder/EEC013.pdf>
- สำรวจ ณ วันที่ 1 เมษายน 2563. สืบค้นจาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2020-04-01&report=drug
- Alexander, B. (2014). *Community-based Rehabilitation of Offenders in Singapore*. Retrieved from https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No96/No96_VE_Alexander_3.pdf

- American Probation and Parole Association. (1989). *Electronic Monitoring in Intensive Probation and Parole Programs*. Washington, DC: US Department of Justice.
- Australian Institute of Health and Welfare. (2013). *Young people aged 10–14 in the youth justice system 2011–2012, AIHW, Canberra*. Retrieved from <http://www.aihw.gov.au/publicationdetail/?id=60129543944>
- Becker, H. S. (1963). *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. New York: Free Press.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. Third Edition. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Goold, B.J. & Young, R.P. (1999). Restorative police cautioning in Aylesbury—from degrading to reintegrative shaming ceremonies? *Criminal Law Review*, 126-138
- Johnson, P. (1989). Home as a Prison: Can it Work? *Journal of Offender Monitoring*, 2(2), 10-18
- Morris, N. & Tonry, M. (1990). *Between Prison and Probation: Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System*. Washington, DC: National Institute of Corrections.
- Saibaba, A. (2012). *Juvenile Justice: Critically Juxtaposing the Models in India and Singapore*. Singapore: Asian Law Institute.